

Fotbollen i Södertälje

Torbjörn Andersson

Idrottsvetenskap, Malmö högskola

Publicerad på Internet, www.idrottsforum.org (ISSN 1652-7224) 2005-11-02

Copyright © Torbjörn Andersson 2005. All rights reserved. Except for the quotation of short passages for the purposes of criticism and review, no part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the author.

Sammantaget har den gångna fotbollssäsongen varit den mest framgångsrika någonsin för de två Södertäljeklubbarna, Assyriska FF och Syrianska FC. Assyriska spelade för första gången någonsin i allsvenskan och Syrianska kvalade för andra gången i sin historia till landets näst högsta serie, Superettan. Visserligen misslyckades bägge med sina mål, att hänga kvar i allsvenskan respektive att avancera upp till Superettan. Ändå kvarstår faktum att de två så kallade invandrarlagarna står starkare rustade än någonsin. Till nästa säsong får de slutligen också flytta in på en gemensam arena, vilken av Svenska Fotbollförbundet är godkänd för spel på högsta nivå. Just arenafrågan har tidigare länge varit en källa till splittring mellan klubbarna och det omgivande samhället, där kommun och storföretag i Södertälje anklagats för att negligera stadens fotboll.

Under årets allsvenska säsong, och speciellt inför den, hamnade Assyriska FF definitivt i mediafokus; man var faktiskt det mest exponerade laget av alla inför säsongstart. Mycket skrevs om lagets exceptionella framgångshistoria och hur de blivit något av Assyriernas eget fotbollslandslag. Därför tycker man kanske att inte så mycket borde finnas att tillägga angående klubben. Ändå menar jag att flertalet berättelser om klubben tenderat att likna varandra genom att fokusera på vissa teman: just klubben som representant för något långt större, det vill säga Assyriernas landslag, framgångshistorien, klubbens osvenskhet i form av sin tekniska spelstil, bristfälliga organisation och festliga och fanatiska supportrar. Att många kvinnor går på matcherna och förvandlat dom till familjefester har också belysts. Allt i takt med att säsongen förvandlades till ett misslyckande skrevs allt mindre om klubben och det noterades att publikstödet varit förvånansvärt lågt.

I denna artikel, som ingår i en större studie om Assyriska och Syrianska, vill jag införa ett kompletterande perspektiv. Det gäller främst förhållandet mellan de två klubbarna och staden Södertälje. Hur är relationen till kommun och sponsorer. Och hur ser till exempel Södertäljeborna i stort på klubbarna? Vidare är det värt att extra uppmärksamma det faktum att folkgruppen assyrier/syrianer har två lag i Södertälje. I slutändan vill jag koppla allt detta till den grundläggande frågeställning som ofta kommer fram när invandrare och fotboll behandlas: Hur fungerar fotbollen i integrationshänseende? Tilläggas kan att tonvikten i denna artikel ligger på Assyriska.

För att närma mig dessa frågekomplex kommer två sorters källmaterial att kortfattat redovisas här. Till att börja med följer jag några av de kommentarer, inlägg och den debatt som funnits på internet, dels på Assyriskas chatforum, och dels på deras supporterklubbs chatforum. Inläggen är från 2003-2005. Vidare följer preliminära resultat av en undersökning som gjordes bland Södertäljes gymnasieungdomar (i årskurs ett), precis före den allsvenska starten.

Assyrier och syrianer som benämningar

Först och främst gäller det dock att definiera vad assyrier/syrianer är för folkgrupp. Faktum är att detta inte är alldeles enkelt – inte ens för dom själva! Etnologen Oscar Pripp, som skrivit en avhandling om småföretagandet bland assyrier/syrianer i Södertälje, skriver att assyrier och syrianer ”kan sägas utgöra en och samma grupp, inom vilken medlemmarna föredrar den ena eller den andra benämningen”.¹ Pripp fortsätter med att konstatera att flertalet av dem hör till syrisk-ortodoxa kyrkan och kommer från länder som Libanon, Irak, Turkiet och Syrien. Genom migrationen till västvärlden har språket och kulturen accentuerats som särskiljande markörer assyrier och syrianer emellan. Tilläggas kan att invandringen till Södertälje startade 1967 och numera har staden den största numerären – med sina 10.000-12.000 personer – assyrier/syrianer i hela Västeuropa.

Den assyriska gruppen har utvecklats i etnonationalistisk inriktning och kommit att plädera för upprättandet av en assyrisk nationalstat. Det gamla förkristna assyriska riket i Mesopotamien utgör här ursprunget och förebilden. Dessutom syftar beteckningen assyrier på en tillhörighet till hela den öst-assyriska kyrkan, vilken även innefattar andra kristna grupper såsom jakobiter, kaldéer och nestorianer. Vad gäller den syrianska gruppen är däremot etniciteten och identiteten i huvudsak knuten till medlemskap i den syrisk-ortodoxa kyrkan (dit alltså även många assyrier tillhör).² Syrianerna har såtillvida ett etnoreligiöst synsätt.

Sociologen Fuat Deniz har i sin avhandling *En minoritets odysse* (2001) gått långt djupare in i assyriernas/syrianernas syn på sin etniska identitet. Ett tema i avhandlingen är att denna transformerats genom den migration han följt från Tur Abdin-området i sydöstra Turkiet till Sverige. Givetvis förstärks då också möjligheten att dubbla eller multipla identiteter uppstår.

En viktig poäng i Deniz resonemang är att gruppen på grund av frånvaro av en egen stat inte velat assimileras – vare sig i Mellanöstern eller i Sverige – utan i stället värnat om gränsbevarande strategier. En sådan har en medveten boendesegregation varit. Att bevara den etniska identiteten blev särskilt viktigt då gruppen inte erkändes som en etnisk minoritet då den turkiska nationalstaten bildades. Detta faktum är naturligtvis viktigt att ha i åtanke när Assyriska FF och Syrianska FC skärskådas. Deniz understryker också att etnisk identitet bygger på relationella distinktioner mellan ”vi” och ”dom”, vilket givetvis accentueras inom en lagsport som fotboll.³

I övrigt betonar Deniz gruppens heterogenitet; i Mellanöstern var den en multietnisk minoritet, där den kristna tron sedan 300-talet och det syriska språket utgjort kittet. I sin

1 O. Pripp, *Företagande i minoritet* (2001), s 12.

2 O. Pripp (2001), s 42.

3 F. Deniz, *En minoritets odysse* (2001), s 16, 67, 132 och 207.

studie definierar han assyrier och syrianer – vilka han kallar för två falanger – ungefär som Pripp. Assyrierna identifierar sig med ett nationsbegrepp samt hör till något av fyra samfund (syrisk-ortodoxa, syrisk-katolska, nestorianska eller kaldeiska). Syrianer å sin sida identifierar sig *inte* med nationsbegreppet och daterar sitt etniska ursprung till det antika arameiska folket.⁴ I linje med detta är assyrierna mer etnonationalistiska och enhetssträvande och vill framförallt överbrygga de teologiska skillnaderna. Denna hållning stärktes i Sverige då den kristna religionen inte längre utgjorde ett särskiljande drag mot majoritetsbefolkningen utan man blev en invandrargrupp bland alla andra. Överhuvudtaget uppkom en klart starkare fragmentisering mellan assyrier och syrianer i Sverige; först här blev identitetsbeteckningen assyrier eller syrian riktigt betydelsefull.⁵ Det är mot denna bakgrund uppkomsten av två fotbollsklubbar i Södertälje – Assyriska med startår 1974 och Syrianska 1977 – skall ses. Likväl finns en begreppsförvirring kvar angående termer som assyrier, araméer, syrisk-ortodox och syrian; själva begreppet syrian myntades för övrigt med svensk inblandning (för att inte förväxlas med syrier från det muslimska Syrien). I en forskningsrapport från 1977 står följaktligen att läsa:

Det ibland medvetna och ibland slumpmässiga skiftandet i användningen av de olika benämningarna för samma kulturella, religiösa och språkliga minoritetsbefolkning har orsakat mycken förvirring också bland de som väl känner förhållandena i Mellersta Östern.⁶

Frågan om den etniska identiteten är alltså komplex, och faktum är att detta emellanåt framgår på de hemsidor som rör Assyriska FF och dess supportrar (där också Syrianska FC-anhängare uttalar sig).

Ibland kommer inlägg från svenska fotbollsfans med frågor som rör assyrier/syrianer. Signaturen ”Dunderklumpen” undrade över skillnaden i benämningarna och fick svaret att det är samma folk. ”Finns t.o.m de som kallar sig Syrianer resp. Assyrier i samma familj (!)”⁷

”Är eran kristendom lik den vi har i svenska kyrkan?” undrade för sin del ”Brageiten” och följde senare upp med frågan om inte Syrien är ett islamiskt land. I den debatt som följde skriver ”stolt assyrier” att termen syrian ”hittades på här i Sverige av några västas-syrier som bröt sig ur assyriska föreningen”. Varpå ett motinlägg kom och hävdade att det på 70-talet ”knappt fanns en enda assyr bland mitt folk syrianerna”.⁸ Ett helt annat inlägg, signerat ”Syrian-Assyr”, skriver: ”Vad jag blir trött på obelästa och trångsynta människor...som ännu inte verkar ha fattat att vi är ett o samma folk oavsett om man vill kalla sig efter kyrkotillhörighet eller etnicitet och som genom sina inlägg försöker skapa irritation.” Och ytterligare ett inlägg i frågan lyder: ”För det första...så är syrian inte detsamma som syrisk-ortodox...Det är en nationalitet precis som assyrier en gång i tiden var.”⁹ Dessa exempel kan rundas av med en kommentar från ”Assyrier” som för sin del hävdar: ”Det är

4 F. Deniz (2001), s 15-19.

5 F. Deniz (2001), s 183 och 206 och kapitel 12. Deniz vill också koppla tongivande assyrier till en ny elit och tongivande syrianer till en traditionell elit.

6 F. Deniz (2001), s 285.

7 www.zelge.com 8/8 2003.

8 www.assyria.se/forum 6/9 2004, 20/9 2004, 30/9 2004 och 1/10 2004.

9 www.assyria.se/forum 8/7 2004 och 26/12 2004.

ENDAST här i Sverige som man kallar sig för 'syrianer', min käre vän. Araméer finns det gott om i andra europeiska länder, men de här i Sverige kallar sig för 'syrianer', nåt som jag aldrig skulle kunna tänka mig att kalla mig för!"¹⁰ En person önskade för sin del att "alla syrianska lag ändrar namn till arameiska", för att man nu "associeras till den arabiska staten Syrien".¹¹

Exemplen torde räcka för att illustrera spännvidden och komplexiteten i debatten. Utan att gå in på själva sakfrågan om likheter och skillnader mellan assyrier och syrianer kan ändå hävdas att på gästböckerna betonar assyrier likheten mellan grupperna, medan syrianer tenderar att hävda rätten till sin egen identitet – utan att för den skull direkt bestrida att det inte skulle röra sig om samma folk.

Än mer klart framkommer att det finns, och framförallt har funnits, en stark rivalitet mellan klubbarna, Assyriska FF och Syrianska FC. Ursprunget till denna står att finna i den tid när assyrier/syrianer anlände till Sverige och Södertälje och då kyrkan tog ställning mot benämningen assyrier. Fuat Deniz nämner i detta sammanhang en våldsamt sammandrabbning mellan grupperna efter en gudstjänst i Södertälje 1977.¹² Inom fotbollen tog sig konflikten uttryck i ett mycket uppmärksammat publikbråk 1989. Då hade 4.000 personer kommit till ett lokalderby mellan klubbarna i division 4 och matchen avslutades med att Syrianskas supportrar stormade planen och överföll Assyriskas spelare. Som straff fick Syrianska spela tre hemmamatcher utan publik samt tvingades förlägga ett derby mot Assyriska på neutral plan i Eskilstuna utan publik.¹³

Minnet av detta bråk lever kvar på internet. En "AFF Supporter" erinrar sig: "Där kan man snacka rivalitet...Med åren har folk blivit äldre och klokare vilket har resulterat i ett närmare arbete mellan klubbarna i Södertälje". Om detta tyckte "Syrianska FC": "Hamnar vi i samma serie om något år så kommer rivaliteten blossa upp rejält än en gång...Sån stor inverkan har fotbollen på vårt folk". Ändå ville supportern, som kallar sig för en syrisk patriot, hellre se en sammanslagning mellan lagen "än en rivalitet mellan vår folkgrupp".¹⁴ Även andra assyriska/syrianska lag – i första hand division 2-klubben Valsta Syrianska från Märsta – hamnar ibland i debattens centrum. "Visst får man ett fientligt intryck av dessa valsta syrianer?...För mig vore det kul om alla syrianska och assyriska lag vore i allsvenskan och att alla idioter som inte förstår börjar inse att vi är samma jävla folk".¹⁵ En annan Assyriska-supporter tonade emellertid ned rivaliteten mellan Assyriska och Valsta Syrianska. Han trodde inte på bråk vid ett möte mellan lagen. "Det känns som Valsta är en väldigt skötsam och trevlig förening, med härliga supportrar".¹⁶

Vid vissa tidpunkter har tankar om att slå samman Assyriska och Syrianska förekommit, eller åtminstone har det förordats ett ökat samarbete. Om detta finns givetvis många passionerade ståndpunkter. En debattör som förordade ett samarbete mellan klubbarna upprördes över att Assyriskas ordförande, Zeki Bisso, sagt att "det fanns en rivalitet mellan klubbarna". En AFF-supporter skriver upprört vid ett annat tillfälle om sammanslagningstankarna: "Om den här skit snacket är sant kommer jag och flera personer att sluta stödja Assyriska

10 www.assyria.se/forum 26/12 2004.

11 pub.alxnet.se/guestbook 26/6 2003.

12 F. Deniz (2001), s 283.

13 Expressen 9/8 1989.

14 www.assyria.se/forum 3/12 2004

15 www.assyria.se/forum 5/9 2004

16 www.assyria.se/forum 7/7 2004.

FF. Vi har inget med Syrianska och Syrianer att göra vi är helt olika folk slag och vi vill inte ha ett samarbete med de, vi vill samarbeta med svenska klubbar i stället”. En annan konstaterade att ”visst är vi samma folk”, men vände sig ändå emot ett samarbete. Varpå en tredje person ville ha ett samarbete med motiveringen att det skulle ”innebära stora framgångar för oss assyrier/syrianer både ekonomiskt och politiskt, och kanske upphör de här snacken om assyrier/syrianer”.¹⁷

Också de spelare i laget som har en assyrisk/syriansk bakgrund – vilka är i minoritet i klubbarnas a-lag – debatteras. Frågan gäller då huruvida dom är assyrier eller syrianer. ”För det första HADDAD är HALV SYRIAN HALV svensk o för de andra Batan är inte assyr han är syrian haha ni är patetiska haha... Ni hatar syrianer men ändå vill ni ha Abbe, Chanko, Sleyman, Touma i erat lag varför ???” Ett givet motinlägg löd: ”Jag skiter i om Batan eller Andreas kallar sig för assyrier eller syrianer, men faktum kvarstår att de tillhör vårt folk och i mina ögon är dom alla assyrier...”¹⁸ Om en spelare yttrades att han inte skulle ”vilja se en diva som abgar barsom i AFF...dessutom är han inte särskild ’assyriskvänlig’”.¹⁹

Flera inlägg belyser den intrikata relationen lagen emellan. En fråga är i vilken utsträckning assyrier respektive syrianer går på varandras matcher. En person menar att Assyriska FF:s matcher borde förläggas till Stockholm ”där det finns både assyrier och de som kallar sig syrianer som är villiga att ändå gå på Assyriskas matcher”. En annan påstod att ”majoriteten i assyriskas klack e förövrigt sånna som kallar sig syrianer”.²⁰ Då Assyriska FF nådde cupfinalen 2003 yttrade tydligen ordföranden Zeki Bisso att ”det kommer att komma syrianer från hela Sverige och förmodligen Europa” till matchen, varpå några personer undrade: ”Vafan e detta. Va säger han?????” och ”HAR HAN GLÖMT OSS ASSYRER, SE PÅ LAGETS NAMN!!!”²¹ Under själva cupfinalen stod också ganska många med Syrianska FC-halsdukar och mössor i Assyriska FF:s klack.²² En anhängare till Valsta Syrianska ansåg för sin del att ”vi har massor me fans, säg dubbelt upp mot vad assyriska har me tanke på att alla syrianer stöder oss.” Svaret lät inte vänta på sig: ”Det finns inget mer avundsjukt folk än oss och jag är övertygad om att många syrianer i Södertälje ser Valsta som fienden”.²³

För att runda av denna sistnämnda fråga kan sägas att rivaliteten mellan klubbarna finns, men konkurrensen är inte sådan att assyrier endast ser Assyriska och syrianer Syrianska – snarast har vi här att göra med enskilda personers preferenser, där olika variationer förekommer.

Rasismen

Enligt Fuat Deniz var rasismen gentemot assyrier/syrianer påtaglig under 70-talet. Ett tecken på det var de omtalade bråk med finska och svenska raggare som inträffade i Södertälje

17 www.assyria.se/forum 2/12 och 26/12 2004.

18 www.assyria.se/forum 11/12 och 13/12 2004.

19 pub.alxnet.se/guestbook 21/10 2003.

20 www.assyria.se/forum 28/12 2004 och 8/7 2004.

21 www.zelge.com 17/10 2003

22 www.assyria.se/forum 20/4 2004.

23 www.assyria.se/forum 1/8 2004.

under decenniets slut. Den mediabild som gavs av gruppen var också länge i det stora hela negativ.

Bilden har sedan dess definitivt förbättrats i viktiga hänseenden, inte minst tack vare Assyriska FF:s framgångar från och med 90-talets andra hälft.²⁴ Frågan är dock hur situationen runt fotbollsklubbarna varit under senare år. Har de mött mycket rasism?

Helt klart förekommer emellanåt rasism i samband med Assyriskas matcher. Jag har själv vid en match 1997 hört Hammarbys klack skandera rasistiskt färgade slagord mot assyrier. Under senare tid har rasistiska anklagelser främst riktats mot supportrar eller supportergrupper, vars fans är politiserade högerut. På internet skrevs en del om vissa av Västerås SK:s fans – vari ett gäng skinheads ingår – och dess rasistiska hållning mot Assyriska under en match 2004. ”Inget ovanligt att gurkorna visar sitt rätta jag, idag sjöng ju halva deras klack: – ut ur sverige till oss!”, som en skribent yttrade. En Assyriska-supporter menade dock ”att många Assyrier lever med en dubbelmoral... Det finns mycket rasism bland Assyrier om då sedan någon svensk uttalar sig: Ut ur Sverige, då ryker det”.²⁵ När det stod klart att Assyriska FF nått allsvenskan 2004 – inte av egen kraft, utan för att Örebro SK misskött sin ekonomi – inträffade också någon rasistisk incident, förutom att en viss rasism florerade på olika supporterhemsidor. Svenska Fotbollförbundets kansli vandaliserades med slagordet ”Hata Assyriska” (eftersom förbundet varit ansvarigt för klubbens uppflyttning).²⁶

Å andra sidan hör smädandet av alla slag till supporterlivet. Om Hammarbys fans tyckte sålunda en ”AFF-svenne”: Var själv inne på Bajens forum och där fanns det vissa personer som tycker AFF är äckliga. I.o.f.s. tycker de så om alla lag som inte är Bajen, så man kan inte anklaga dem för rasism...²⁷

På det hela taget är dock den allmänna uppfattningen – och min egen – att den mer öppna rasismen på svenska fotbollsläktare generellt minskat sedan 1990-talet, när den på sina håll var förhållandevis påtaglig. Huruvida representanter för Assyriska FF håller med om detta får de intervjuer jag kommer att göra ge svar på.

Rasismtemat tas rätt ofta upp på Assyriskas och dess supportrars hemsidor, men då rör det allt som oftast två saker. För det första finns det en uppfattning att klubben missgynnats av Södertälje kommun, medier och Svenska Fotbollförbundet. Det skulle snarast röra sig om en sorts smygrasism från deras sida och denna uppfattning var speciellt förekommande innan Assyriska FF startade spelet i allsvenskan och i ungefär samma veva lyckades lösa arenafrågan i samverkan med kommunen. Till sista hemmamatchen under hösten 2005 skulle en ny arena stå klar, vilken då kommer att ersätta Bårsta idrottsplats, den direkt undermåliga anläggning som länge varit en källa till konflikt mellan klubben och kommunen.

För det andra finns en tematik, som vi kan kalla för en inre rasism inom klubben, där speciellt muslimer – i form av turkar och kurder – utgör målgruppen. Detta har naturligtvis sin historiska förklaring, framförallt genom det folkord på assyrier/syrianer som inträffade i Turkiet 1915. Spänningarna mellan Turkiet och Grekland under Cypernkrisen 1974 var senare den händelse som intensifierade gruppens utvandring till bland annat Sverige.²⁸

24 F. Deniz (2001), s 209-211.

25 www.assyria.se/forum 2/8 2004.

26 Aftonbladet/Sportbladet 9/11 2004.

27 www.svenskafans.com/fotboll/assyriska/forum 15/12 2004.

28 F. Deniz (2001), s 135-142.

För att börja med det sistnämnda temat märktes en ovilja mot lösa tankar om att Assyriska skulle kunna inleda ett samarbete med en turkisk storklubb. En röst menade: ”Ska turkar lära oss spela hahahahaha. Dom kommer att sno aff som dom snodde assyrien dom jävlarna”.²⁹ Vid ett annat tillfälle väcktes ovilja mot en muslimsk spelare i laget. ”Jävla muslim jävel han fastar när vi har svenska cupen”.³⁰ Ett inlägg löd att ”de klart vi är rasist mot andra nationaliteter (turkar och kurder d kan du fan ge dig på)”.³¹

Nu skall tilläggas att denna typ av inlägg inte är särdeles vanliga. Långt oftare förekommer resonemangen och utfallen mot en närmast institutionaliserad smygrasism inom kommun, media och förbund – och ibland även ”i den svenska själen”.³² Också de inhemska storföretagen Scania och AstraZeneca möter ovilja på grund av deras bristande sponsorstöd. Mest kritik har Södertälje kommun fått, framför allt innan man – pressad av att Assyriska FF gick upp i allsvenskan utan att man hade en av Svenska Fotbollförbundets godkänd arena – till slut beslutade att bygga en helt ny arena. Här är utfallen rikliga bland supportrarna under åren 2003-2004.

”RASISM” summerar en supporter kommunen och storföretagens ovilja mot att lösa arenafrågan. Och kritiken gällde här inte bara frågan om en ny arena utan negligeringen av fotbollen överhuvudtaget, vilket lett till att ungdomar i de assyrier/syriantäta förorterna Ronna, Hovsjö och Geneta har usla träningsmöjligheter. Flera upprördes över den prioritet ishockeyn hade i kommunens ögon och detta trots att de hade långt färre utövare. Anders Lago, kommunfullmäktiges socialdemokratiska ordförande, blev huvudmålet för ilskan. – ”har bara lust och slå sönder rasse ledaren Lago”, som en person formulerade frustrationen. Vissa resonerade att kommunen helt enkelt inte ville ha upp Assyriska i allsvenskan eftersom det var ett invandrarlag.³³ En annan yttrade: ”Två gånger har jag sett ögontjänaren Lago stå och glänsa i Assyriska framgångar och lova dyrt och heligt att Assyriska både förtjänar och ska få en ny arena, 2002 när det gick bra för laget och sen året efter när det gick så bra i Cupen”. Skribenten föreslog civil olydnad som problemets lösning.³⁴

Andra var dock mer självkritiska och menade att Assyriska och Syrianska var alldeles för passiva i frågan. Klubbarna kan inte bara ställa krav utan måste också visa att de kan samarbeta med kommunen. Andra tyckte å sin sida att kommunen ställde alldeles för stora krav på Assyriska som medfinansier.³⁵

En svensk, ”Jimmy”, gick emot bilden av Södertälje som ”en nazist- eller rasistkommun” och menade att kommunen inte hade råd på grund av de höga socialbidragsutgifterna. Ett ironiskt hållet svar på detta löd att så länge AstraZeneca och Scania, ”som vanliga svenska ’icke-rasistiska’ företag” bara anställer folk med svenskklingande namn på de fina posterna, personer som dessutom vägrar bo i Södertälje, så kommer inte skatteintäkterna att öka. ”Jimmy” fick dock också medhåll. ”Jimmy har rätt, att vi skriker rasse och nazist så fort vi inte får vår vilja igenom”.³⁶

29 www.assyria.se/forum 8/12 2004.

30 www.zelge.com 8/5 2005.

31 www.assyria.se/forum 17/5 2004.

32 www.assyria.se/forum 13/9 2004.

33 www.assyria.se/forum 29/5, 16/7, 7/8 2004.

34 www.assyria.se/forum 1/6 2004.

35 www.assyria.se/forum 31/5, 1/6 2004.

36 www.assyria.se/forum 7/8 2004.

Också media fick sina slängar av kritiken. Bristande uppmärksamhet på klubben i media ledde till att några spekulerade i att det inom Sveriges Television fanns ”fördomar mot invandrare.” Att på detta vis blunda för Assyriska som det mest lyckade integrationsprojektet ”någonsin i svensk historia” var skandalöst.³⁷ Då TV4 hade ett reportage om problem inom klubben ansåg någon att Assyriska var utsatt för en häxjakt av smygrassar på kanalen. En ”anonym” undrade för sin del: ”Så alla som inte håller på assyriska är rasister? Märker ni inte att ni med ert eviga tjat om rasism tagit udden ur ordets betydelse”. Om Svenska Fotbollförbundet, som då ännu ej beslutat om den allsvenska platsen, skrev någon, ”jävla rasister hela förbundet”.³⁸

I frågan om smygrasismen kan konstateras att många röster i debatten på hemsidorna hade denna uppfattning och känsla, även om också andra åsikter fanns bland supportrarna. Att kommunen så länge tvekade i arenafrågan ledde till frågan om klubben helt enkelt skulle flytta till en annan kommun. Då det senare stod klart att den beslutade arenan i princip inte skulle kunna användas under det allsvenska debutåret blev frågan om en temporär kommunflytt högst aktuell. Detta för oss över till frågan om Assyriskas förankring i Södertälje.

Assyriska och Södertälje

Den sedan länge utdragna arenaproblematiken innebar att det funnits inlägg omhuruvida Assyriska FF inte rentav borde flytta från Södertälje. Sådana åsikter visar inte bara på det utbredda missnöje som funnits med kommunen och storföretagens bristande sponsorstöd, utan också på att Assyriskas förankring i Södertälje inte är lika djup som andra klubbars i sina hemstäder. I svensk fotbolls historia har, vad jag vet, ingen herrklubb någonsin bytt stad eller kommun, även om det just nu pågår en infekterad debatt om att flytta Åtvidabergs FF 3,5 mil bort till Linköping.

På internet har många gånger kunnat läsas åsikten att Assyriska borde flytta från Södertälje. De tankar som där luftas är långt ifrån den slogan som myntats av klubbledningen om AFF som ”Hela Södertäljes lag”, en slogan som finns både på klubbens hemsida och i matchannonser i *Länstidningen*. Från samma klubbledning har, åtminstone tidigare, kunnat höras åsikten att ”Vi ser oss själva som en Stockholmsförening”, detta med anledning av att man tyckte att *Dagens Nyheter* borde skriva mer om klubben.³⁹ Med andra ord har vi att göra med en klubb vars lokala förankring är mer komplex än andra klubbars. Till komplexiteten hör självklart också det frekventa uttalandet – inte minst i samband med cupfinalen mot Elfsborg 2003 – om AFF som alla assyriers landslag.

Resultatet av denna multipla identitet är att klubben framstått som flyttbar av vissa supportrar. Någon föreslog en omlokalisering till Eskilstuna, en stad som byggt en ny fin arena, men som saknar ett slagkraftigt lag. Det ganska korta avståndet från Södertälje – 40 minuter – anfördes som ett argument och att ”Hela Eskilstuna är full med assyrier!”. Någon annan föreslog Linköping som ny adress, vilket också var en stad i avsaknad av ett framträdande fotbollslag. Vanligast var dock att Stockholm kom upp som förslag. Botkyrka

37 www.assyria.se/forum 17/8 2004.

38 www.assyria.se/forum 15/9, 27/9, 29/9 2004.

39 www.assyria.se/aff/artiklar 22/10 2003.

kommun, belägen nära Södertälje, nämndes då oftast, både för närheten till Södertälje och för att många assyrier/syrianer bodde där. En intressant tanke bakom dessa åsikter om en permanent flytt av klubben var att publiken var större och trognare utanför Södertälje än i själva staden. Förslagen fick givetvis inte stå oemotsagda. ”Men lyssna...hela grejen med AFF är att de ska spela i Södertälje”, uttryckte någon som menade att man inte bara kan flytta ett helt lag.⁴⁰

När Assyrisk välfärd nått allsvenskan uppkom hela diskussionen på nytt om var klubben skulle spela sina matcher. I och med att Bårsta idrottsplats inte var godkänd för allsvenskt spel – och en ny arena i Södertälje skulle först stå klar till säsongens sista hemmamatch – diskuterades livligt på internet var klubben temporärt skulle ta vägen. För supportrarna framstod alternativet att främst stå mellan Tunavallen i Eskilstuna och Söderstadion, Hammarbys hemmaarena strax söder om Södermalm i Stockholm. I denna debatt framkom ibland frågan om var Assyrisk egentligen hörde hemma. En röst gick emot Eskilstuna med motiveringen att det låg för långt bort. ”Assyriska FF har sina rötter i S.T.H.L.M/Södertälje, därför ska dom spela i STHLM punkt”. Ett opponerande inkom direkt: ”Assyriska FF har sina rötter i Södertälje, inte Stockholm. Så länge inte Sthlm ger nåt bra erbjudande till Assyrisk, så bör klubben skita i dem FULLSTÄNDIGT”.⁴¹ En annan röstade för Eskilstuna av det skälet att det ligger närmare Göteborg, ”där en STOR assyrisk befolkning lever!”, medan ytterligare en annan föredrog Eskilstuna för att det, liksom Södertälje, låg i Sörmlands län. Ett resonemang löd att via Sörmlandsförbindelsen kunde nya sponsorer erhållas, liksom att en ny stads hjärta skulle vinnas och därigenom en ny svensk publik. Det sistnämnda tvivlade en person på, som menade att eskilstunaborna inte nödvändigtvis skulle hålla på Assyrisk. En annan skribent tvivlade å sin sida på stockholmspubliken för där ”kommer inte så många förutom invandrarna se aff matcher”. Ytterligare en person menade att Eskilstuna var ett löjligt alternativ, eftersom det inte hade något med Assyrisk att göra. Bättre då att spela i Stockholm i och med att Södertälje hör till Storstockholm.⁴²

Till slut bestämdes att högriskmatcherna mot landets storklubbar skulle förläggas till Råsunda i Solna, medan hemmamatchen mot Djurgårdens IF förlades på deras arena, Stockholms Stadion. Resterande matcher hamnade på Bårsta idrottsplats i Södertälje, som i sista stund rustades upp, så att Svenska Fotbollförbundet godkände att de mindre allsvenska matcherna förlades dit. I ett försök att lansera sig som ”Hela Sörmlands lag” lades också en match i Svenska cupen i Eskilstuna.

Ofta framkommer en besvikelse över den bristande publika uppslutningen från det egna folket i Södertälje. Som någon skrev: ”De e en skam att det inte finns mer folk på våra hemmamatcher, jag menar 20000 assyrier i s-tälje, 1000 på matcherna”.⁴³ I förklenande ordalag kommenterades många gånger att klubben hade utpräglade medgångssupportrar i Södertälje. Inte minst väckte det en stor besvikelse att laget i allsvenskan inte lyckades locka så väldigt mycket mer publik än tidigare. Det förblev svårt att locka människor utanför den assyrisk/syrianska gruppen till matcherna.

Någon ansåg att problemet med den lokala förankringen låg i klubbens namn. ”Hade vi hetat södertälje ff så hade vi nog haft en av sveriges häftigaste arena!!!”. En närliggande

40 www.assyria.se/forum 14/8 2004.

41 www.assyria.se/forum 10/12 2004

42 www.assyria.se/forum 11/12, 13/12, 14/12, 27/12 2004.

43 www.zelge.com ,29/9, 9/10, 10/10 2003.

tanke löd att ”skulle de komma mer svenskar så skulle de byggt arenan för länge sen”, varvid någon menade att fler svenskar bara skulle komma om en ny arena fanns. ”Jag tror inte att svenskar går och betalar för en match där arena är rena svinstian”.⁴⁴ En bedömning som gjordes var att max 50 svenskar från Södertälje såg laget matcher i Superettan.⁴⁵

En svårighet med att fördjupa Assyriskas popularitet bland svenskar var det djuprotade ishockeyintresset som kanaliserats till Södertälje SK. Åsikten löd att samarbetsinbiter från Assyriskas sida nekades av SSK. ”Men SSK har alltid sett oss som ett ’invandrarslag’ och aldrig taget vår verksamhet seriöst”. I stället har de i takt med AFF:s framgångar kommit att göra ”allt för att förstöra för Assyrisk”. SSK:s klubbdirektör ska flera gånger ha sagt i lokalpressen ”att han inte vill ha ett Elitfotbollslag i Södertälje”. En annan menade att det omvända också till viss del gällde då många av AFF:s styrelseledamöter ”inte ville att SSK skulle ta steget upp i elitserien när dem spela i Allsvenskan”. Skälet var att stadens hockey-satsning skulle bli så mycket större då.⁴⁶ Från SSK:s sida skulle också informellt ha vädrats åsikten att Assyrisk FF borde byta namn till något mer svenskt klingande.⁴⁷

Nu i dagarna har också namnfrågan än en gång kommit på tal. Dock på ett helt annat sätt än i ovan nämnda exempel, eftersom det som precis inträffat är att Assyrisk FF och Syrianska FC fört mer direkta samtal om en sammanslagning. Tankarna har närts av det faktum att Assyrisk inte räckt till i allsvenskan och att endast en sammanslagning skulle kunna ge möjligheterna till en etablerad assyrisk/syriansk södertäljeklubb i allsvenskan.

Dessa radikala tankar hade förvisso sina anhängare bland supporterrösterna på Zelge fans hemsida. En person fick glädjetårar när han hörde nyheten och en annan såg det som en dröm med en ny klubb med namnet Assyrisk/Syrianska.⁴⁸ Flertalet inlägg uttryckte dock bestörtning över tankegången. Upprördheten ledde till att en protestlista mot den tämligen nye ordföranden Ferlit Varli startades. ”Vi kommer absolut inte förena oss med förädlare”, lät en röst. Flera inlägg menade att endast Syrianska FC hade att tjäna på ett samgående i nuläget. Vidare menade man att Syrianska inte skulle acceptera att namnet Assyrisk fanns kvar. ”Vad ska klubben heta efter sammanslagningen? Inte blir det Assyrisk i alla fall, ännu en gång raderas vi bort från kartan”. En annan hade samma uppfattning och menade att Syrianska ”aldrig skulle acceptera Assyrisk flaggan eller namnet bredvid deras” och vidare undrade skribenten: ”Hur fan ska vi kunna erkännas som folk ifall vi kallas syrianer”.⁴⁹

Det intressanta är alltså att det var assyrierna, vilka i vanliga fall betonat att de var samma folk som syrianerna, som främst vände sig mot idén om en sammanslagning. Huruvida en sammanslagning verkligen kommer till stånd återstår att se.

Nu har en rad olika röster från chatforum på internet redovisats; åsikter av alla de slag har luftats. Med anledning av detta finns det skäl att kort kommentera chatsidor som källor.

Till att börja med kan konstateras att chatinläggen är utpräglat kvalitativa källor och det är mycket svårt att säga hur representativa de är i förhållande till den ”vanlige” supportern. Den allmänna uppfattningen är väl att det främst är kategorin mycket intresserade och fanatiker, som går in i debatterna, medan antalet läsare är långt större. Att det i huvudsak

44 www.assyria.se/forum 18/5, 19/5, 1/6 2004.

45 pub.alunet.se/guestbook 27/10 2003.

46 pub.alunet.se/guestbook 21/10, 22/10 2003.

47 www.zelge.com 4/9 2003.

48 www.zelge.com 7/9 2005.

49 www.zelge.com 8/9 2005.

rör sig om yngre män torde också vara fallet. Detta får till följd att inläggen dels hör till kategorin klart initierade, dels till kategorin mer eller mindre fanatiska. Detta är också mitt intryck av debatten på Assyriskas och supporterklubben Zelge Fans chatforum. Inläggen tenderar att vara antingen rätt långa och mycket kunniga eller korta och mycket känsloladdade. De sistnämnda är då exempelvis fyllda av svordomar och personangrepp, och detta trots att de grävsta inläggen redan sorterats bort från ansvarigt håll.

Hur som helst menar jag att chatforum utgör en mycket intressant källa för att visa på de frågor som rör supportertrarna och på de stämningar, som finns i supporterleden. Att döma av den debatt som redovisats ovan framgår också att supportertrarna – tvärtemot vad den gängse bilden nog är – inte utgör en homogen och enhetlig grupp. Varje åsikt bemöts i princip av en motsatt ståndpunkt. Vilken uppfattning som är den dominerande är oftast mycket svårt att avgöra.

För att få en överblick över majoritetens uppfattning får vi gå över på ett kvantitativt källmateriel, nämligen en enkätundersökning som Joakim Åkesson, forskningsassistent på Malmö högskola, utfört på plats i Södertälje.

Gymnasieelevers förhållande till fotbollen i Södertälje

Den enkätundersökning som gjordes rörde gymnasieelevers förhållande till fotbollen i Södertälje och då specifikt till Assyrisk FF, men även i viss utsträckning till Syrianska FC. I undersökningen ingick samtliga som gick i gymnasiet första år; det är frågan om sammanlagt exakt 1.500 personer i åldern 15-16 år uppdelade på 12 skolor. Av dessa svarade 942 personer. Bortfallet berodde huvudsakligen på att många personer inte var närvarande i klassrummet när enkäten delades ut och fylldes i och är inte påfallande högt. Viktigt i sammanhanget är också att veta att enkäten fylldes i före Assyriskas allsvenska premiär. Detta var nödvändigt i och med möjligheten att attityden och värderingarna gentemot klubben kunnat förändras drastiskt vid en framgångsrik start i serien.

Här finns inte plats att nog och i tabellform redovisa enkätsvaren (som för övrigt inte är slutanalyserade). Några viktiga tendenser och resultat kan emellertid läggas fram och tjäna som kontrast till det kvalitativt inriktade källmaterial som tidigare redovisats. Det jag tyckte var intressantast att närmare titta på är skillnaden i åsikter och värderingar mellan den grupp som hade assyrisk/syriansk bakgrund (sammanlagt 243 personer), den grupp som hade en annan invandrabakgrund (sammanlagt 271 personer) samt de som i studien definieras som icke-invandrare (sammanlagt 430 personer).⁵⁰ Vad gäller synen på sådant som rör integration i vid mening finns här nämligen intressanta skillnader mellan framförallt gruppen med assyrisk/syriansk bakgrund och den sistnämnda grupp vi kan kalla för ”svenskarna”. Vad gäller gruppen med en annan invandrabakgrund än assyrisk/syriansk kan de med finländsk bakgrund (sammanlagt 110 personer, som själva är födda i Finland eller har minst en förälder född där) lyftas fram som tämligen specifik i sina ståndpunkter.

50 De med assyrisk/syriansk bakgrund är de som svarat att man har denna bakgrund. Häre ingår 13 personer, som är födda i Sverige och vars föräldrar är födda i Sverige. De med en annan invandrabakgrund än assyrisk/syriansk är själva födda utomlands eller har minst en förälder född i utlandet. Icke-invandrare är de som är födda i Sverige och vars bägge föräldrar är födda i Sverige. Här kan ingå s.k. 3:e generationens invandrare, i synnerhet med finsk bakgrund. Likväl får denna grupp i texten beteckningen ”svenskarna”.

Tilläggs kan att de med finsk bakgrund är den dominerande invandrargruppen i Södertälje tillsammans med assyrier/syrianer.

Låt oss först ge lite bakgrundsfakta på hela undersökningsgruppen på 942 personer. Gruppen består av 446 män och 469 kvinnor. 53% har invandrarbakgrund. Assyriernas/syrianernas andel uppgår till 26%. 643 personer bor i Södertälje tätort och 299 utanför (antingen i orter utanför tätorten eller i andra kommuner). Ungefär 60% tycker om Södertälje som stad, medan bara runt 12% tycker illa om staden. Runt en fjärdedel planerar att flytta därifrån så fort som möjligt. Synen på Stockholm är överlag klart positiv då hela 85% tycker bra om Stockholm, alltså klart fler än de som tycker om sin egen stad. Denna positiva uppfattning av huvudstaden stärks av att endast 2% uppger sig ogilla Stockholm.

Den positiva synen på Stockholm är värd att kommentera. Traditionellt har väl relationen i Sverige mellan grannbyar, grannorter och grannstäder varit präglad av misstänksamhet och ibland också ren ovilja. Just denna mer eller mindre antagonistiska syn har varit grogrunden i sportens uppdelning i ett ”vi” i relation till och konkurrens mot ett ”dom”, där grannbyn, grannorten eller grannstaden oftast fått tjäna som ”den andre”. Man hade kunnat misstänka att Södertälje, som en klassisk industristad, präglades av en anti-Stockholmsk attityd, men så är alltså inte fallet bland unga människor. Inställningen är att Södertälje är okej, men att Stockholm är bättre. För sportens vidkommande torde detta innebära att de stora stockholmsklubbarna i fotboll – AIK, Djurgården och Hammarby – kan vara populära och att detta varit till nackdel för Assyriska FF. Vi får anledning att återkomma till detta.

Ungdomarna är överlag sportintresserade, över 72% är intresserade, medan bara drygt 14% är ointresserade. Bilden av Södertälje som en utpräglad sportstad stämmer alltså. Fotbollen dominerar detta intresse, fastän staden är ett klassiskt ishockeyfäste. Närapå 36% är mest intresserade av fotboll mot drygt 23% som svarat ishockeyn. Vad gäller klubb sympatierna är dock ishockeyns Södertälje SK (SSK) klart populärast då nästan en fjärdedel (23,5%) svarat att detta är den absoluta favoritklubben. Det stora fotbollsintresset delas upp på främst fem klubbar. Assyriska är störst med nästan 11% av de svarande och därefter kommer Djurgården (8%), AIK och Syrianska (5,5% vardera) och Hammarby med nästan 5%. Stockholmsklubbarna har alltså en klar popularitet i Södertälje, vilket för övrigt stämmer väl överens med den positiva synen på Stockholm. Av klubbar i andra sporter räcker det med att nämna herrbasketens Södertälje Kings som har drygt 4% av sympatierna som favoritklubb.

SSK:s popularitet märks av att det också är den klubb som ungdomarna oftast tittar på live. Nästan 46% ser någon match per säsong. Därefter följer Assyriska som ses av cirka 25% någon gång per säsong. Sedan kommer Södertälje Kings med nästan 21%, Hammarby med 14,6%, Syrianska och Djurgården med 13,5% vardera, AIK med nästan 10% och dambasketens Telge Energi med 9%.⁵¹

Södertäljes gamla förankring som ishockeystad framkommer i svaret att nästan 40% tror att detta är den sport som stadens kommunalpolitiker och företagsledare tycker är viktigast att Södertälje är framgångsrika i. Fotbollen kommer tvåa med 20%. Här menar man att dessa inflytelserika grupper inte helt är i takt med befolkningen då drygt 37% tror att Södertäljes invånare tycker ishockeyframgångar är viktigast, medan fotbollen här nästan

51 Nämnas kan att Hammarbys hemmaarena ligger klart närmast Södertälje och AIK:s längst bort. Man har minst supporters av stockholmslagen i Södertälje, men avståndet gör att de lättare kan ta sig till matcherna.

kommer upp i 32%. Att kommunen och sponsorer varit tröga då det gällt att ordna en bra fotbollsarena i Södertälje passar alltså in i denna uppfattning bland gymnasieungdomen, nämligen att stadens makthavare prioriterar ishockeyn i långt högre utsträckning än vad folk i gemen gör.

Om vi går in på frågor som rör Assyriska och Syrianska, så kan generellt sägas att ganska många eller ibland riktigt många, inte hade någon åsikt i saken (dessa siffror pendlar mellan ungefär 20 och 50% i olika frågor som rör klubbarna). Redan detta faktum kan väl ses som en indikation på att klubbarnas göranden inte riktigt berör alla. Okunskapen är med andra ord stor.

Till att börja med kan konstateras att nästan en fjärdedel tyckte att Assyriska FF skulle byta namn till t.ex. Södertälje Fotbollsklubb, alltså till något som inte anspelar på invandrarbakgrunden. Nästan 29% tyckte inte att namnbyte borde ske. Bara drygt 16% tyckte att Assyriska och Syrianska skulle slå sig ihop, medan drygt 30% tyckte de skulle förbli separata.

Av ungdomarna trodde cirka 40% att de södertäljebor som *inte* är assyrier/syrianer ändå var intresserade av Assyriska FF (cirka 21% trodde de var ointresserade). Nästan 32% trodde att samhörigheten mellan assyrier/syrianer och övriga södertäljebor påverkats positivt att Assyriskas och Syrianskas fotbollsverksamhet (bara strax över 7% trodde den minskat). De sistnämnda siffrorna kan väl tolkas som att fotbollens integrerande verkan bedöms vara större än t.ex. de nedbrytande effekterna av eventuella bråk runt matcherna. Bilden var något mer negativ om fotbollens inverkan på relationen mellan assyrier och syrianer. Här trodde drygt en fjärdedel att samhörigheten ökat dem emellan, medan nästan 9% trodde på motsatsen. Dessa siffror är rimliga om man betänker att folkgruppen faktiskt delats upp på två rivaliserande klubbar.

Om vi går över på frågor som rör stödet till Assyriska FF, så var det stor spännvidd mellan svaren. 22% trodde att klubben haft lätt att få sponsorer, medan drygt 18% trodde de haft svårt.⁵² Drygt 24% trodde klubben haft lätt att få kommunalt stöd, medan drygt 17% trodde på motsatsen.⁵³

Avslutningsvis har vi några frågor som rör rasismen i Södertälje. Nästan 22% tyckte inte det fanns mycket rasism att tala om i Södertälje, medan cirka 50% tyckte att det fanns rasism. Nästan en fjärdedel tyckte att Assyriska och Syrianska genom sin fotbollsverksamhet minskade förekomsten av rasism, medan 13% tyckte att verksamheten tvärtom ökade rasismen. Det sistnämnda kan tolkas som att man visst tror på fotbollen som en integrerande kraft, men inte alls i samma utsträckning som brukar göras gällande från exempelvis idrottsrörelsens sida.

För att sammanfatta vad som framkommit hittills kan sägas att undersökningsgruppen gillar Södertälje, och Stockholm ännu mer, och att de är mycket idrottsintresserade. Klart störst intresse har de för ishockeyklubben SSK, medan fotbollsintresset är uppsplittrat på flera klubbar, varav flera från Stockholm. Ungdomarna är mer fotbollsintresserade än vad de upplever att Södertäljes makthavare är. Kunskapen om Assyriska FF och Syrianska FC är begränsad, men många tycker att klubbarna genom sin fotbollsverksamhet är en integrerande kraft – som ökar samhörigheten mellan folk och minskar rasismen – även om tilltron

52 Här kan nämnas att det i frågan borde stått svenska företag som sponsorer, eftersom många som svarat ja på frågan kan ha tänkt på assyrisk/syrianska företag som sponsorer.

53 Här kan nämnas att arenafrågan i princip lösts då vi delade ut enkäten.

till fotbollen i detta avseende trots allt är begränsad. Man upplever inte att de två klubbarna varit direkt missgynnade i staden. Redan här kan konstateras en skillnad gentemot internetdebatten bland supportrar där temat om att Assyriska varit missgynnade är starkt (även om det ska sägas att enkätintervjun gjordes i ett gynnsamt läge för relationen mellan klubben och kommunen/sponsorer i och med att arenafrågan lösts).

En jämförelse mellan olika grupper

Här kommer nu undersökningsgruppen på 942 personer att splittras på flera grupper. Först och främst görs en uppdelning mellan personer med assyrisk/syriansk bakgrund (totalt 243 personer) och de med svensk bakgrund (totalt 430 personer, som alltså är födda i Sverige och vars båda föräldrar är födda i Sverige). Därefter för vi in personer med annan invandrarbakgrund än assyrisk/syriansk, däribland en finsk grupp, i jämförelsen (totalt 267 personer, varav 110 har finsk bakgrund). Hela denna jämförelse är preliminär och ges i yttersta korthet.

Till att börja med kan slås fast att den assyrisk/syrianska gruppen bor i Södertälje tätort och i viss mån koncentrerat till vissa stadsdelar. Cirka 60% bor i stadsdelarna Ronna och däromkring (33%), Hovsjö (18%) och Geneta (9,5%). De med svensk bakgrund bor i andra stadsdelar, men även utanför Södertälje tätort och i andra kommuner. Hela 48% bor utanför tätorten, varför man utifrån boendekriteriet kan betrakta den assyrisk/syrianska gruppen som mer urban.

För den assyrisk/syrianska gruppens vidkommande gäller att 60% är födda i Sverige. Då vi kommer in på frågan om identitet – vad man känner sig som – svarar drygt 57% av hela gruppen på 243 personer att de känner sig som assyrier/syrianer, medan bara 11,5% känner sig som svenskar. Resten, drygt 31%, känner att de har en dubbel identitet (och har svarat ”lite av varje”). Svaret på frågan ”Anser du att det finns viktiga skillnader (t.ex. religiöst, politiskt och/eller kulturellt) mellan assyrier och syrianer?” är intressant. Bara drygt 28% svarade ja på det, medan 46% svarade nej, medan så många som 25% inte visste. I svenskgruppen svarade flertalet vet ej – inte mindre än 65% – medan nej fick drygt 18% av svaren och ja 13%. Den oklarhet om likheterna och skillnaden mellan assyrier och syrianer som präglade internetdebatten blir alltså, helt logiskt, än tydligare bland gymnasieungdomarna.

I synen på Södertälje finns en klar skillnad, där assyrier/syrianer är mer positiva till staden. 43% av dessa ”tycker mycket bra om Södertälje” mot endast drygt 13% bland ”svenskarna”. Om kategorin ”Jag tycker ganska bra om Södertälje” också medräknas får vi en positiv siffra på totalt 75% bland assyrier/syrianer och nästan 54% bland svenskar. Färre assyrier/syrianer tycker också illa om staden. Synen på Stockholm är klart positiv i bägge grupperna, 86% respektive drygt 83%. Också sportintresset är högt i bägge grupperna, 75% respektive 73%.

Då vi kommer in på favoritsporten divergerar grupperna. 61% av assyrier/syrianer föredrar fotbollen och under 6% ishockey. Bland de med svensk bakgrund får ishockey drygt 30% av rösterna och fotbollen strax under 25%. När favoritklubben kommer på tal märks uppdelningen på två klubbar i Södertälje bland assyrier/syrianer. Drygt 29% har Assyriska som favoritklubb och drygt 20% har Syrianska. Notabelt är att alltså bara hälften har någon av de två som favoritklubb! Ishockeyklubben SSK får trots allt 6,6% av rösterna,

medan de tre stockholmsklubbarna i fotboll får 7%. I svenskgruppen dominerar SSK med över 32% av svaren, medan Assyriska bara får 2,8% och Syrianska 0,7%. Värt att understryka är således att fler assyrier/syrianer föredrar SSK än svenskar Assyriska och Syrianska! Bland svenskarna har i stället de tre stockholmsklubbarna en stark position med totalt 25% av svaren. Uppenbart är att de med en svensk bakgrund i Södertälje har mycket svårt att identifiera sig med en klubb som Assyriska. Mönstret framkommer också i en annan fråga, där drygt 68% av assyrier/syrianer svarar att de aldrig ser SSK live under en säsong. Bland svenskar gäller att drygt 86% aldrig ser Assyriska (ungefär samma svarsfrekvens gällde för de tre stockholmsklubbarna fast de geografiskt ligger mycket längre bort). Faktum är att bara drygt 23% svarade att man tänkte se någon allsvensk match med Assyriska (nästan 46% svarade nej). Svaret måste betraktas som mycket lågt med tanke på att ungdomarna är sportintresserade och att Södertälje aldrig i hela sin historia har haft allsvensk fotboll. Utifrån dessa resultat ter sig Assyriskas slogan om ”Hela Södertäljes lag” mer som ett led i en pågående lanseringskampanj än som en objektivt grundad realitet. Del i problemet är att man inte ens har en kompakt uppbackning från den egna gruppen.

Uppdelningen på två klubbar märks på den bristande uppslutningen för Assyriska och Syrianska. Inom gruppen svarar nästan 46% att de aldrig ser Assyriska och 58% att de aldrig ser Syrianska. Endast drygt 31% (Assyriska) respektive drygt 24% (Syrianska) kan betraktas som supporters som ser sina lag ganska ofta eller nästan varje match. Den bild som ofta slentrianmässigt ges i media av en brinnande uppslutning bakom Assyriska stämmer inte. En i stort sett liknande bild – präglad av talet om medgångssupportrar – framkom i internetdebatten. Angående de pågående sammanslagningstankarna så ville 31% ha en sådan bland assyrier/syrianer, medan 40% svarade nej. Så pass många som 18% svarade att klubben borde byta namn till typ Södertälje Fotbollsklubb. Noterbart är att endast drygt 25% av svenskarna tyckte man borde heta typ Södertälje Fotbollsklubb och bara drygt 11% av svenskarna tyckte att klubbarna skulle slås ihop. Jag tolkar dessa svar mer som ett ointresse gentemot klubbarna än som en önskan om att de ska bevara sin egenart.

Låt mig nu gå över till frågor som rör förhållandet mellan Assyriska och Södertäljes makthavare (kommunalpolitiker och företagsledare) och befolkning. Här finns en klar skillnad i hur assyrier/syrianer respektive svenskar uppfattar fotbollens position i staden gentemot ishockeyn. De förstnämnda ser Södertälje som en fotbollsstad och trodde att cirka 32% av politikerna och företagsledarna helst såg fotbollsframgångar för staden. Ishockeyn fick bara 27% av svaren. Ändå trodde man att Södertäljes invånare än mer prioriterade fotbollen. Drygt 57% trodde att invånarna helst såg fotbollsframgångar, medan bara 15% svarade ishockeyframgångar. Bland svenskarna är Södertälje otvivelaktigt en ishockeystad. Här trodde nästan 50% att politiker och företagsledare föredrog ishockeyframgångar mot drygt 14% för fotbollsframgångar. Bland invånarna gjordes bedömning 51% kontra 18% till ishockeyns fördel.

Följaktligen tror drygt 52% av assyrier/syrianer att de flesta södertäljebor som *inte* är assyrier/syrianer är intresserade av Assyriska. Motsvarande siffra bland svenskar är knappt 37%. Antalet som tror att majoriteten är ointresserad uppgår till 11,5% respektive 24%. Att döma av dessa svar ser inte assyrier/syrianer Assyriska FF som en marginaliserad klubb hänvisad till den egna etniska gruppen; det är fler svenskar som hyser denna uppfattning.

Slutligen har vi sådana frågor som kan sägas beröra fotbollen som integrationskraft. Också här finns klara skillnader i de två gruppernas uppfattningar. Assyrier/syrianer har definitivt en större tilltro till fotbollen i detta avseende.

Bland assyrier/syrianer tror 45% att samhörigheten med övriga Södertäljebor ökat via fotbollen. Mer än 35% sade sig inte veta. Bland svenskar svarade knappt 26% att fotbollen utgjorde en positiv kraft, medan hela 44% inte visste. Våldigt få assyrier/syrianer trodde att fotbollen hade en negativ inverkan, medan trots allt 9% av svenskarna menade att samhörigheten minskat genom fotbollen.

Om vi går över på fotbollens inverkan på relationen mellan assyrier och syrianer, så trodde 38% bland assyrierna/syrianerna att fotbollen ökat samhörigheten; nästan 37% svarade att de inte visste hur det låg till med den saken. Bland svenskarna trodde bara 21% att samhörigheten mellan assyrier och syrianer ökat. Å andra sidan var det nästan 58% som svarade att de inte visste. Värt att notera är att fler assyrier/syrianer trodde att fotbollen minskat samhörigheten inom gruppen; denna siffra uppgick till 10%.

Utifrån supporterdebatten på hemsidorna skulle man kunna tro att assyrier/syrianer har en väldigt negativ syn på kommunens och sponsorernas insatser för Assyriskas. Så är inte fallet. Runt 32% tror att klubben haft lätt att få kommunalt stöd till en bra fotbollsarena samt sponsorstöd. De som tror klubben haft problem i dessa avseenden uppgår till 23,5% respektive drygt 15%. Svenskarna är faktiskt mer krassa i dessa frågor: 20,5% uppger att kommunstödet varit bra och 16% att sponsorstödet varit det.⁵⁴

Avslutningsvis fanns några frågor om rasismen i Södertälje. Också här fanns skillnader i svaren grupperna emellan. 39,5% av assyrier/syrianer tyckte inte att det fanns någon egentlig rasism att tala om. Nästan lika många, 36%, tyckte att en påtaglig rasism fanns. Bland svenskar svarade bara drygt 15% att rasismen knappt fanns, medan nästan 54% ansåg att rasismen visst fanns. Följaktligen hyste assyrier/syrianer en större tilltro till Assyriskas och Syrianskas fotbollsverksamhet som en verksam kraft mot rasismen. Nästan 34% bedömde att fotbollen minskade rasismen, medan 13% trodde tvärtom, att den ökade rasismen. Motsvarande siffror i svenskgruppen var drygt 22% respektive 11%. Här måste dock konstateras att klart över en tredjedel i bägge grupperna inte hade någon åsikt i frågan. Att fotbollen är ett effektivt medel i integrationens tjänst är alltså inget som Södertäljeungdomarna unisont skulle skriva under på.

Innan en slutsummering tar vid vill jag kort föra in kategorin andra invandrargrupper i jämförelsen (totalt 271 personer). I gruppen förekommer främst personer med finsk och irakisk (muslimsk) bakgrund. Utan att på något vis gå in på detaljer kan i korthet sägas att denna grupp åsiktsmässigt vanligtvis går att placera mellan assyrier/syrianer och de med svensk bakgrund. Generellt sett är emellertid deras sportintresse något lägre. Vidare är det mest benägna att vilja flytta så fort som möjligt från Södertälje. De har ett något mindre intresse för SSK och ett något högre intresse för Assyriskas än vad svenskar har. Trots detta har de till och med lägre tilltro till Assyriskas förankring bland övriga Södertäljebor (utanför den assyrisk/syrianska gruppen) än vad svenskar har. Intressant är att gruppen i frågan om förekomsten av rasism faktiskt är den som anser den vara störst. Följaktligen sätter man också minst tilltro till fotbollen som ett medel mot rasismen. 20% anser att fotbollen minskar rasismen, 17% att den ökar förekomsten av rasism.

⁵⁴ En skillnad kan vara att assyrier/syrianer tänker på sponsorer från den egna befolkningsgruppen, medan svenskar tänker på mer traditionella svenska företag typ Scania och AstraZeneca.

Om vi avslutningsvis bryter ut de med finländsk bakgrund ur gruppen övriga invandrare (alltså de utan assyrisk/syriansk bakgrund), så hittar vi här en grupp som i många frågor står längst bort från assyrier/syrianer. Inte oväntat är man den klart mest ishockeyintresserade – och minst fotbollsintresserade – gruppen av alla. 45,5% föredrar ishockeyn mot bara 30% bland de med svensk bakgrund (och strax under 6% bland assyrier/syrianer). Med andra ord har SSK sitt starkaste fäste bland de med finländsk bakgrund. Också stockholmslagen har många supportere här, medan Assyriska inte har många anhängare. Bara 15% svarar att de tänkt se Assyriska spela live i sin allsvenska debutsäsong. Man är också den grupp som svarar mest negativt på frågan om Södertäljebornas intresse – alltså de utan assyrisk/syriansk bakgrund – för Assyriska. Bara 26% tror att ett genuint intresse finns, medan nästan 37% av svenskarna trodde det och drygt 52% av assyrierna/syrianerna.

På frågor som rör integration är man lik den svenska gruppen och har alltså en klart lägre tilltro till fotbollen än assyrier/syrianer. Avslutningsvis är man den grupp som har högst siffror på frågan om förekomsten av rasism i Södertälje; drygt 60 % tycker att en hel del rasism finns (att jämföra med drygt 52% bland svenskar och drygt 35% bland assyrier/syrianer). Tilltron till fotbollen som ett medel mot rasismen är också som lägst bland de med finländsk bakgrund. 17% tror på fotbollen, men lika många tror den förvärrar situationen. Motsvarande siffror bland de med svensk bakgrund är 22% respektive 11% och bland assyrier/syrianer nästan 34% respektive 13%.

Avslutande kommentar

Nu är det dags att försöka sig på en kort summering av förhållandena i Södertälje. Fokus får ligga på gruppernas integration i Södertälje och på fotbollens (Assyriskas och Syrianskas) roll i det hela.

Då utkristalliserar sig ett intressant mönster som visar att gruppen assyrier/syrianer kan sägas vara de mest integrerade i Södertälje. Man gillar Södertälje mest (utan att för den skull ogilla Stockholm) och är minst flyttbenägna. Man anser också att rasismen är lägst. Vidare betraktar man Södertälje företrädesvis som en fotbollsstad och även om man har en medvetenhet om ishockeyns starka position bland kommunpolitiker, företagsledare och övriga invånare, så är man ändå den grupp som anser att Assyriska haft lättast att få kommunalt stöd och sponsorstöd samt väckt allmänt intresse hos gemene man. Här finns inga tydliga tecken på att man känner sig missgynnad eller marginaliserad. Däremot är det uppenbart att en klyfta finns mellan Assyriska och Syrianska. I linje med allt detta är man även den grupp som mest tror på fotbollens potential att öka samhörigheten och minska rasismen. För att summera så verkar det som om assyrierna/syrianerna är rätt nöjda med situationen.

Personer med svensk, men framförallt finsk, bakgrund är inte lika nöjda. Här finns en ganska påtaglig likgiltighet inför fotbollsklubben Assyriska; det verkar helt enkelt vara svårt för dessa grupper att identifiera sig med laget. Klart fler föredrar faktiskt stockholmsklubbarna. Den bristande identifikationen med klubben (och än mer med Syrianska) innebär, naturligt nog, att tilltron till fotbollen som en integrerande kraft minskar. Att bägge grupperna upplever rasismen som mer närvarande i Södertälje kan kanske delvis tolkas som ett tecken på en så kallad omvänd rasism. Personer med svensk, och än mer finländsk,

bakgrund känner sig utsatta för rasism av personer med assyrisk/syriansk bakgrund, vilket i viss mån ytterligare skulle kunna ses som ett tecken på de senares starka position i Södertälje.⁵⁵

Ett avslutande resultat av undersökningen är att Assyriskas förhållandevis låga publik-siffror i Allsvenskan inte var speciellt förvånande. Den bild som målats upp i media av en hel folkgrupp som står bakom sin klubb verkar inte stämma. Somliga assyrier är inte speciellt fotbollsintresserade och många syrianer hade inga planer på att gå på Assyriskas matcher. Från svenskar och andra invandrargruppers håll fanns också ett anmärkningsvärt ointresse över klubbens sensationella framfart i seriesystemet.

55 På frågan om man ville tillägga något skrev flera personer om den omvända rasismen.